

Sygn. akt V CSK 396/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości M. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą T. M. "A." w upadłości z siedzibą w W.

przeciwko W. D.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 28 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 8100 (osiem tysięcy
sto) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego

przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżąca odwołała się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to nie występuje ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w omawianym znaczeniu jest taki problem z zakresu wykładni lub stosowania prawa, który ma znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04, niepubl.). Powołanie się na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji jurydycznej uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych na gruncie przytoczonych przepisów prawa, na tle których ono powstało. Poza tym, skarżący powinien wykazać, że zagadnienie to jest istotne dla rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl. oraz z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243).

Skarżący postawił pytanie, czy zgodnie z dyspozycją art. 134 ust 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze „przekazanie do masy upadłości” stanowi tylko i wyłącznie czynność faktyczną, która kreuje po stronie syndyka jedynie roszczenia o charakterze czysto windykacyjnym, czy też skutkiem uznania czynności upadłego za bezskuteczną i obowiązkiem osoby trzeciej przekazania do masy rzeczy, które z masy ubyły, jest powstanie po stronie syndyka również roszczeń o których mowa w art. 224 i 225 kodeksu cywilnego.

Jeżeli nawet przyjąć, że art. 134 ust. 1 p.u.n. nie normuje w sposób wyczerpujący konsekwencji bezskuteczności czynności prawnych upadłego w stosunku do masy upadłości i nie wyłącza innych roszczeń syndyka masy upadłości, jeżeli roszczenia takie, dotyczące masy upadłości, stosownie do przepisów prawa cywilnego przysługują upadłemu jako właścicielowi rzeczy względem jej posiadacza lub z innego tytułu, wobec stwierdzenia bezskuteczności

w stosunku do masy upadłości czynności prawnej przenoszącej własność tej rzeczy z upadłego na inną osobę - w tym roszczenia uzupełniające przewidziane w art. 224 i 225 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2009 r., IV CSK 102/09, LEX nr 1129141 i z dnia 4 września 2014 r., I CSK 609/13, LEX nr 1540129), to postawione przez skarżącego pytanie nie uzasadnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż nie ma znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Jak wynika z ustaleń M. T. oraz W. D. byli współużytkownikami nieruchomości położonej przy ul. S. w W., dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą nr (...). M. T. prowadzący działalność gospodarczą w celu zwolnienia się z długu wobec W. D., na podstawie art. 453 k.c. przeniósł na nią umową notarialną z dnia 24 września 2008 r. udział w 2/3 części w prawie użytkowania wieczystego działki gruntu nr 4/110, nr 4/111 oraz nr 4/129 oraz we współwłasności usytuowanych na tych działkach budynków i budowli stanowiących odrębne nieruchomości. Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2009 r. VIII GU (...) Sąd Rejonowy ogłosił upadłość dłużnika M. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą T. M. „A.” obejmującą likwidację majątku. Czynność przeniesienia udziału przez dłużnika umową notarialną z dnia 24 września 2008 r. uznana została za bezskuteczną w stosunku do tej masy upadłości prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 17 czerwca 2013 r. I C (...).

W razie gdy wieczyste użytkowanie przysługuje kilku osobom, do stosunków między nimi mają zastosowanie odpowiednio przepisy o stosunkach między współwłaścicielami (art. 195 - 221 k.c.). Przedmiotem procesu było roszczenie o rozliczenie pożytków ze wspólnej nieruchomości (art. 207 k.c.), a nie roszczenie o rozliczenie korzyści pomiędzy właścicielem, a posiadaczem z tytułu korzystania z rzeczy (art. 224 i 225 k.c.). Zarówno w pozwie jak i w apelacji powód dochodził jedynie roszczenia wynikającego z art. 207 k.c., i powództwo nie ulegało rozszerzeniu w toku postępowania przed Sądami *meriti*.

Wprawdzie współużytkownik i współwłaściciel może domagać się od pozostałych współuprawnionych, korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 k.c. w sposób wyłączający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy na podstawie art. 224 § 2 lub art. 225 k.c. (por. uchwałę

siedmiu sędziów Sadu Najwyższego z dnia 19 marca 2013 r., III CZP 88/12, OSNC 2013, nr 9, poz. 103), niemniej jak już zasygnalizowano przedmiotem procesu nie było to roszczenie. Gdyby nawet było, to skarżący musiałby powołać jako naruszony art. 206 k.c., czego nie dokonał.

Artykuł 207 k.c. wskazuje na sposób rozliczania pomiędzy współwłaścicielami pobranych pożytków i innych przychodów, a art. 206 k.c. poświęcony jest współposiadaniu i korzystaniu z rzeczy wspólnej. Materia regulowana przez wymienione przepisy jest zatem inna, gdyż pożytki - w tym zwłaszcza pożytki cywilne - może pobierać współwłaściciel, który rzeczy ani nie posiada, ani z niej nie korzysta. Do współposiadania i korzystania z rzeczy wspólnej nie ma zastosowania art. 207 k.c., ponieważ dotyczy on jedynie pożytków i innych przychodów z rzeczy, a nie korzyści polegającej na osobistym jej używaniu. Władztwo faktyczne współwłaściciela (współużytkownika) *pro indiviso* jest wykonywane przez korzystanie przez każdego współwłaściciela z całej rzeczy, ale - jak określa art. 206 k.c. - w zakresie, który nie wyłącza takiego korzystania z rzeczy przez pozostałych właścicieli (np. posiadacze mieszkają we wspólnym domu, prowadzą posiadane gospodarstwo rolne). Innymi słowy, chodzi tylko o władztwo, które w nowszej literaturze i judykaturze zostało nazwane jako bezpośrednie - wspólne z pozostałymi współposiadaczami posiadanie i korzystanie z całej rzeczy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 94/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 96). W skardze kasacyjnej skarżący nie powołał jako naruszonego art. 134 p.u.n. w zw. z art. 207 k.c.

W tym stanie rzeczy przedstawiona w skardze kasacyjnej kwestia prawna nie miała bezpośredniego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).